

kdo by mu o polské sociologii soustavněji referoval. V Polsku jsem naopak, když se konečně naskytla vhodná příležitost, informoval o jubilejním sborníku k jeho pětadesátinám, což se mi také stalo příležitostí, abych oprášil a publikoval jeden starší konferenční příspěvek o polsko-československých vědeckých vztazích před rokem 1968.

Poprvé k našemu obvyklému setkání nedošlo, až když přišla nemoc, a i když jsem byl v Praze, nemohl jsem se s ním již setkat, neboť byl právě v nemocnici. Od té doby jsem ho navštěvoval doma, což mi přineslo příležitost se seznámit i s paní doktorkou Sedláčkovou a strávit čas ve společnosti obou těchto vzácných lidí. Pak se ale na krátký čas zdálo, že se cítil tak špatně, že si již ani nepřál, abych ho navštěvoval. Těžce snášel svou nemoc, neměl sílu ani chuť pracovat a částečně ztratil zájem i o literaturu, se kterou, jak říkal, už stejně nestačí nic udělat. Nicméně byl stejně rád, když obdržel nějaký nový svazek, třeba od profesorů Włodzimierza Winclawskiego z Toruně nebo Antoniego Sułka z Varšavy (od něhož jsem jednou slyšel, že obdržel děkovný dopis „od našeho společného přítele Sedláčka“, což byla bohužel nadsázka, jíž jsem se však cítil poctěn).

Naposledy jsem viděl pana docenta Sedláčka na jaře tohoto roku. Profesor (jak je v Polsku zvykem titulovat docenty) vypadal dobře, a snažil jsem se doufat, že to nejhorší už má za sebou. Vážně jsem mu navrhoval, aby sepsal své vzpomínky na sedmdesátá léta, což odmítl, neboť se obával, že někdo by se mohl cítit dotčen jejich obsahem. Zdá se mi, že to byl charakteristický rys tohoto vzácného člověka, možná příliš citlivého a respektujícího city těch druhých, jejich prožívání doby, v níž museli – ne vždy jednoduše – žít. Za několik měsíců jsem se od profesora Miloslava Petruska dozvěděl o jeho poslední operaci, a pak už jen, že navždy není mezi námi. Zůstává po něm prázdné místo – a to nejen v adresáři.

Jarosław Kilias

Institut sociologie Varšavské univerzity

Náš český přítel – Jan Sedláček

Jan Sedláček nebyl pro nás jenom znalcem dějin sociologie a dlouholetým učitelem sociologie, ale také překladatelem a propagátorem polské sociologické literatury. Proto ho také Polská sociologická společnost jmenovala svým čestným členem. Vzpětí po jeho smrti, v souladu s polským zvykem, byl v tisku publikován

nekrolog, který podtrhuje nejen tyto zásluhy o polskou sociologii, ale také osobní vlastnosti, jimiž si získával přátele.

K jeho přátelům náležím i já. Poznali jsme se v roce 1956, kdy v rámci studentských výměn mezi filozofickými fakultami obou univerzit hlavních měst, Prahy a Varšavy, byla nejprve v Československu polská skupina a potom studenti čeští navštívili Polsko. Tehdy se u nás již konaly sociologické výzkumy, hlavně v průmyslových podnicích. Naši čeští kolegové byli seznámeni s výzkumnými nástroji i literaturou, kterou jsme tehdy používali. Někteří z nich se již tehdy začali vážně o sociologii zajímat, včetně sociologie polské. Jedním z efektů tohoto zájmu bylo také studium polštiny, jemuž se několik studentů začalo intenzivně věnovat, což umožňovalo seznámit se nejen s literaturou polskou, ale také s četnými texty světové sociologie, které byly do polštiny přeloženy a které tehdy v Československu nebyly dostupné. To byla i cesta Jana Sedláčka k polštině. Překládání polských knih mu umožnilo řadu osobních kontaktů a přátelství, zejména s Janem Szczepańskim a Zygmuntem Baumanem. K Baumanovi přijel v roce 1966 na Varšavskou univerzitu na krátký studijní pobyt. Tehdy jsme také obnovili přátelské vztahy, které se ze vztahů studentských změnily dokonce ve vztahy mezi našimi rodinami, jež trvaly, jak patrně, více než čtyřicet let. A tak se vzájemně spřátelili naši manželé – Milada s Lechem, naše děti i vnuci. Ještě v únoru 2008, když jsme byli v Praze, jsme měli možnost navštívit Jana u něho doma a setkat se s celou jeho rodinou.

Naše kontakty po dobu těch let byly zprostředkovány hlavně dopisy. Spolu se svátečními pozdravy, k narozeninám či Vánocům, jsme jich dostali více než čtyřicet. Listy byly psány na psacím stroji, česky. Všechna psaní, kromě dopisnic, byla psána jako obvykle do obálek, s jedinou výjimkou: v létě 1968 psal na stroji na dopisnici, protože dopisy, jak se domníval, by se zřejmě ztratily.

Dopisy byly také formou vědecké a profesionální spolupráce. Byly v nich informace o nových knihách, kontrola odkazů na zdroje a citace do knih, které přeložil, ale i pomoc při hledání potřebných informací. Pouze ilustrativně uvedu, jakou pomoc mi poskytl v minulém roce při mé práci nad názvy ulic. Přípravovala jsem článek do jubilejní knížky Jiřího Musila a měla jsem k dispozici údaje týkající se hlavně polských měst. Ráda bych byla doplnila text o údaje české, které mi Jan ihned poslal spolu s několika publikacemi a komentáři ke jménům osob, podle nichž jsou ulice pojmenovány. 13. listopadu 2007 jsem dostala poslední psaní k tomuto tématu, potom jsme byli v kontaktu jen telefonickým a nakonec jsem se již jen s obavami ptala jeho ženy na stav jeho zdraví. Potom se ozval telefon oznamující Janovu smrt následovaný dramatickým smutným dopisem, v němž Milada Sedláčková popsala jeho poslední chvíle. Zůstaly jeho publikace, které mi poslal, a samozřejmě ta velká složka korespondence, v níž jsou zapsány čtyři desítky let našich životů, mnohé o sociologii v našich zemích a o našich zemích samozřejmě také...

Ewa Kaltenberg-Kwiatkowska
Politechnika Warszawska